

Raad voor Cultuur

Aan
De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp
Ontwerp-selectielijst archiefbescheiden *Buitensectorale Arbeidsvoorwaarden*
over de periode over de periode 1945-1998 voor de zorgdragers de
ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Defensie,
Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Verkeer en
Waterstaat en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Datum

Uw kenmerk
C/S/03/1345

Uw brief van
26-05-2003

Ons kenmerk
arc-2003.6458/1

Zeer geachte mevrouw Van der Laan

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de bovengenoemde ministers u, in hun hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995, hebben verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein *Buitensectorale Arbeidsvoorwaarden* over de periode 1945-1998. In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. De adviestermijn is met enkele weken overschreden, waarvoor excuses. Hierbij biedt hij u zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft deze ontwerplijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. Mits rekening wordt gehouden met zijn aanbevelingen, adviseert de Raad u deze selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-1998. De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies mede beantwoord. De bijlage bij dit advies bevat een aantal concrete aanbevelingen voor redactionele verbeteringen die de bruikbaarheid van de lijst kunnen bevorderen en misverstanden over de interpretatie van handelingen kunnen voorkomen.

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. *Ontwerplijst*

Deze ontwerplijst is als basiselectiedocument tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan het ontwerp is een institutioneel onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Overbeidspersoneel, deelbeleidsterrein Buitensectorale arbeidsvoorwaarden 1945-1998* (PIVOT-rapport nummer 74, nog niet gepubliceerd).

Pagina

2

Ons kenmerk

arc-2003.6458/1

§ 3.2. *Drieboeksoverleg*

Uw adviesaanvraag ging vergezeld van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin deze ontwerpselectielijst, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, tot stand is gekomen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerplijst mee te werken.

§ 3.3. *Terinzagelegging*

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad zich een oordeel gevormd over de inhoudelijke aspecten van deze selectielijst. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de manier waarop en de mate waarin is rekening gehouden met de belangen van de overheidsadministratie, de recht- en bewijszoekende burger, de democratische controle en het historisch onderzoek (§ 4.3).

§ 4.1. *De reikwijdte van de ontwerplijst*

De ontwerplijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen op het beleidsterrein *Buitensectorale Arbeidsvoorwaarden* over de periode 1945-1998.

De Raad constateert met voldoening dat deze ontwerplijst door een groot aantal van de betrokken zorgdragers tegelijk wordt ingediend. De doelmatigheid van het proces wordt daardoor zeer bevorderd.

Om te zorgen dat ook de kwaliteit van de selectielijsten positief wordt beïnvloed door een breed ingezette vaststellingsprocedure, zou er in het driehoeksoverleg expliciet aandacht besteed moeten worden aan de samenhang tussen de handelingen en waarderingen van de verschillende zorgdragers. Dat laat in de voorliggende ontwerplijst te wensen over. Verschillende zorgdragers komen, zonder dat daar goede argumenten voor lijken te zijn, voor dezelfde handelingen tot verschillende selectievoorstellen. In § 4.3 wordt dit punt verder uitgewerkt.

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-2003.6458/1

De Adviescommissie Overheidspersoneel en de Raad voor de Rijksdienst/Raad voor de Rijksdienst en Inkomensaangelegenheden zijn als actor opgenomen in de ontwerplijst. Uit het verslag driehoeksoverleg blijkt, dat er ook daadwerkelijk overleg is gevoerd over handelingen van deze actoren. Ze worden echter niet vermeld in de aanvraag van BZK, noch in de actorenlijst van het BSD, noch in de actorenlijst in het verslag driehoeksoverleg. Dat wekt onnodige verwarring over de reikwijdte van de lijst. De Raad adviseert u de ontwerplijst op dit punt te corrigeren en de minister van BZK erop te wijzen dat deze actoren betrokken dienen te worden in de vaststelling van zijn selectielijst.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag en de aanvullende rapportage blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria constateert de Raad dat als zodanig de criteria uit 1997 zijn gebruikt, die niet formeel zijn vastgesteld. De Raad is verontrust over het uitblijven van door het Nationaal Archief aangekondigde aanpassingen in de wijze van archiefselectie, waarin de kwestie van de status van de selectiecriteria zou worden meegenomen.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen.

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria gaat de Raad er gewoonlijk van uit, dat het administratieve belang in het driehoeksoverleg, waaraan ook door representanten van de zorgdrager is deelgenomen, genoegzaam is gewaardeerd. In gelijke zin neemt hij doorgaans aan, dat ook met het belang van de recht- en bewijszoekenden voldoende rekening is gehouden.

In dit geval heeft de Raad daarover grote twijfels. De neerslag van (vrijwel) identieke handelingen wordt voorgedragen voor

vernietiging na afloop van uiteenlopende termijnen. Zo worden voor de handelingen 5 en 190 van de minister van BZK, die beide betrekking hebben op het beslissen op beroepschrijven, vernietigingstermijnen voorgesteld van respectievelijk 10 en 15 jaar. Ook de waarderingsvoorstellen voor handelingen van de minister van BZK inzake het vaststellen van de jaarwedde, bezoldiging of ambtstoelagen van bestuurders van decentrale overheden, openbare lichamen, pre-gewesten of gemeenschappelijke regelingen lopen nogal uiteen. Handeling 56 heeft betrekking op de bezoldiging van wethouders en wordt voorgedragen voor bewaring op basis van criterium 5. Vergelijkbare handelingen, zoals 122, 124, 146, 148, 151, en 156 komen in aanmerking voor vernietiging, waarbij de termijnen uiteenlopen van 5 tot 10 jaar. De ministers van Financiën en Verkeer en Waterstaat dragen een soortgelijke handeling (152) voor vernietiging voor met termijnen van respectievelijk 5 en 10 jaar.

De vernietigingstermijnen van de minister van BZK voor handelingen met betrekking tot jaarlijkse herzieningen van verschillende soorten vergoedingen (bijvoorbeeld de handelingen 48, 57 en 58) lopen uiteen van 5 tot 10 jaar.

Een en ander wekt de indruk dat een aantal van de selectievoorstellen in deze ontwerplijst onvoldoende is doordacht. Die indruk wordt nog versterkt doordat er ook sprake is van inconsistenties als deze ontwerplijst wordt vergeleken met de selectielijst die reeds is vastgesteld voor het beleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden overheidspersoneel sector Rijk*. De in de vorige alinea genoemde handelingen met betrekking tot het vaststellen van bezoldiging van bestuurders van openbare lichamen en dergelijke worden voorgedragen voor vernietiging na afloop van termijnen uiteenlopend van 5 tot 10 jaar. De lijst voor de sector Rijk schrijft voor dergelijke handelingen 75 jaar na geboorte voor. Dat is ook zeker in het belang van betrokkenen, die immers de neerslag van deze handelingen tot in lengte van jaren nodig kunnen hebben om bijvoorbeeld pensioenaanspraken hard te kunnen maken.

Handelingen uit de voorliggende ontwerplijst met betrekking tot de toekenning van wachtgeld of pensioen, zoals 31, 32, 37, 64, 93 en 94, worden voorgedragen voor vernietiging 10 jaar na pensionering of wachtgeld. De lijst *Arbeidsvoorwaarden overheidspersoneel sector Rijk* hanteert voor vergelijkbare handelingen een termijn van 75 jaar na geboorte.

Toekenning van de tegemoetkoming in de premie van een ziektekostenverzekering wordt in de selectielijst voor de sector Rijk vernietigbaar gesteld 10 jaar na het einde van het dienstverband. De voorliggende lijst hanteert ook hiervoor afwijkende termijnen: bij handeling 65 wordt 10 jaar na toekenning voorgesteld, bij handeling 97 een termijn van 5 jaar, die niet wordt gerelateerd aan een moment van toekenning of beëindiging van een dienstverband.

Soortgelijke kanttekeningen zijn te plaatsen bij handelingen die betrekking hebben op zwangerschaps-, bevallings- en ouderschapsverlof.

Bovenstaande opsomming van inconsistenties is weliswaar lang, maar zeker niet volledig. De Raad heeft dan ook ernstige twijfels over de kwaliteit van deze lijst.

De Raad is van mening dat inconsistenties binnen één en dezelfde lijst minstens verklaard zouden moeten worden in het verslag van het driehoeksoverleg en dat, daar waar geen plausibele verklaring gegeven wordt, verschillen niet zouden moeten voorkomen.

De Raad realiseert zich dat inconsistenties tussen verschillende selectielijsten vanwege het grote aantal selectielijsten en het nog veel grotere aantal handelingen, moeilijk te voorkomen zijn. In dit geval echter mag samenhang en consistentie verwacht worden. Het gaat hier immers om een deellijst van het grote geheel van de selectielijst *Overheidspersoneel*. Bovendien zijn hier, omdat het om rechtspositionele aangelegenheden gaat, de belangen van de recht- en bewijszoekende burger groot en evident. De Raad is van mening dat de ontwerplijst, door alle daar in voorkomende onverklaarde inconsistenties, niet voldoende zekerheid biedt dat de belangen van de recht- en bewijszoekende burger zijn gewaarborgd. De Raad acht het dan ook noodzakelijk dat de ontwerplijst wordt aangepast aan de overige lijsten op het beleidsterrein *Overheidspersoneel*, met speciale aandacht voor die handelingen waar belangen van recht- en bewijszoekende burgers mee zijn gemoeid.

Naar het oordeel van de Raad zijn de tekortkomingen van deze lijst grotendeels terug te voeren op de regelgeving op dit deelbeleidsterrein. Die is, zo blijkt duidelijk, zeer specifiek, gedetailleerd en gefragmenteerd. De handelingen die daar, conform de PIVOT-methode, uit gedestilleerd zijn, zijn daardoor ook zeer specifiek, gedetailleerd en gefragmenteerd. Consistent waarderen is dan verre van eenvoudig. Een groter abstractieniveau van de handelingen had dat probleem kunnen voorkomen. Bovendien zou dat de duurzaamheid van het selectie-instrument ten goede komen en de onderhoudslast voor de zorgdrager aanzienlijk verminderen.

5. *Nadere beoordeling van de ontwerplijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerplijst gezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de volgende opmerkingen.

Handeling 63: het aanpassen van de bedragen met betrekking tot de schadeloosstelling ten behoeven van de leden van het Europees Parlement

Bij deze handeling ontbreekt de vernietigingstermijn. De Raad adviseert u daarin alsnog te voorzien.

Handeling 161: het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over een tegemoetkoming bij het overlijden van een lid van de Raad van State of een staatsraad in buitengewone dienst

De neerslag van deze handeling wordt voor bewaring voorgedragen op grond van criterium 5. De Raad is echter van mening dat het hier geenszins om een hoofdlijn van beleid gaat, noch om materiaal dat om andere redenen van blijvende cultuurhistorische waarde zou kunnen zijn. Hij stelt voor om de waardering te wijzigen in 'vernietigen na 10 jaar'. Hetzelfde kan overigens gezegd worden voor enkele vergelijkbare handelingen, te weten: 163, 164, 174 en 182.

Pagina

6

Ons kenmerk

arc-2003.6458/1

6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de voor de periode 1945-1998, met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris